

Langesgate 4 -6, søknad om rammetillatelse, rivning

Fortidsminneforeningen har mottatt kopi av søknad om rammetillatelse vedr. rivning av to gamle bolighus på Langestrand. Langestrand er et område med lange historiske tradisjoner og en uvanlig kompakt overlevert bygningsmasse med stor aldersdybde. Langestrand har gjennom flere hundre år vært bydelen for arbeidere på Fritzøe-verket, skippere, sjøfolk og håndverkere. Her er en ganske ensartet småhusbebyggelse som til tross for mange uheldige fasademessige endringer i nyere tid, fortsatt speiler en gammel utviklingshistorie og ved sitt omfang er meget særpreget i norsk trehus/by sammenheng.

De to omsøkte hus ligger i nærhet til Fritzøe ovnsmuseum og to meget særpregede anlegg tilhørende Treschow Fritzøe. De ligger i et område hvor det er lite gammel bebyggelse, og utgjør et naturlig bindeledd mellom strandområdet og den mer kompakte Langestrandsbebyggelsen høyere opp. Dette er et område som nå er utsatt for press i retning av fortetting. Fortetting er ikke fremmed for boligstrukturen på Langestrand dersom den utføres med fornuft og tilpassing til det gamle trehusmiljøet. Dette legger et særlig ansvar på utbygger og kommunal saksbehandling. Området er dessuten regulert til spesialområde for bevaring. Det bør dermed være en selvfølge at rivning ikke tillates uten ekstraordinær vedlikeholdssituasjon.

Tillater man rivning vil den kompakte gamle bebyggelse miste sin forbindelse til havet og en buffer av moderne bebyggelse vil vanskeliggjøre en forståelse av områdets historiske sammenheng og forutsetning.

Vi vil spesielt peke på bygningenes egenverdi. Begge omsøkte hus er som typer av mulig stor aldersdybde. På Linds kart over Langestrand fra 1802 er begge bygninger gjengitt som i dag. Uten å gjøre undersøkelser av bygningenes indre kan man fastslå at de meget vel kan tilhøre langestrands eldste bebyggelse.

Langesgt. 4:

Bygningen er enkel og rektangulær med forholdsvis bratt tak. På gatesiden er rustikkpanel fra ca 1900 - 1930. Vinduer fra ca 1920 - 30. Under raftet er en meget fin gesimslist fra ca 1840 50, bestående av halvstaffer og stor hulkil. Mot nord er intakt raftepanel fra samme periode. Mot vest er en opprinnelig vindusåpning med intakte gerikter fra 1840 -årene. Avsmalnende sidegerikter, bunn og toppstykke med kraftig S-formet karnissprofil. Her er en noe nyere gesimslist fra ca 1870. Vi går ut fra at det karakteristiske og morsomme sveitser ingangsparti er fra samme tid. Hagen og gårdsplassen er til tross for forfall og neglisjering av stor miljømessig verdi. Alle vinduer er av nyere type, men den intakte åpning mot gårdsplassen angir opprinnelig format. Vi vil tro at torammsvindu med 6 - 8 ruter i hver ramme må ha vært det opprinnelige. Huset er verdifullt med sine gjenspeilinger av ulike gamle stilperioder og sin autenticitet i de gjenværende detaljer. Vi vil tro at interiørene gjemmer på interessante og tidstypiske stilelementer, sikkert skjult bak nyere innplatinger.

Langesgt. 6:

Størrelse og format er ikke ulikt nr 4. Takvinkelen er ikke fullt så bratt. Mot gaten er den vanlige rustikkpanel med rundede kanter fra ca 1900 - 1930, samt noe eldre panel fra midten av 1800-årene. Vinduene er de typiske bånd fra 1920 - 30-årene. Mot nord er skyggepanel med skarp kant fra ca 1860 - 70-årene. Mot øst, raftepanel fra ca 1840. Spesielt interessant ved dette huset er inngangspartiet mot nord. Her er et lite bislag som godt kan være fra midten av

forrige århundre. Inngangsdøren er tofløyet i senempirestil med høye midtfelter og lavere øvre og nedre felt. Kraftig karniss profil. Hamburgertype hengsler. Omrammingen er den typiske Larviks omramming med pilastre med tre sidestilte kannelleringer, hvorav den midtre er høyere stilt. De hviler på kraftige, enkle baser og bærer et toppstykke med stående kraftig karniss og vannbrett med enkel stående fullstaff. Et fint og intakt senempire/biedermeier inngangsparti, som Larvik ikke har mange igjen av. Her finnes det i en folkelig og enklere utgave, enn de mer voluminøse utgavene i Storgatens bakgårder. Bygningen har et nyere takløft mot bakgården som ikke på noen måte ødelegger verdien av de sjeldne og autentiske detaljene ellers. Innvendig er veggen mellom rommene mot gaten fjernet. De resterende originalvegger er allikevel på plass og inneholder sannsynligvis verdifull dokumentasjon av tidligere tiders interiørhistorie. Noe som i økende grad forsvinner ved brutale utrenskinger i forbindelse med rehabiliteringer. Hagen er som i nabogården et idyllisk og miljøskapende pluss for området.

Konklusjon:

Fortidsminneforeningen vil på det sterkeste motsette seg rivning av disse viktige bygningene. Ved sin autenticitet i detaljering har de et fortrinn svært mange bygninger på Langstrand har mistet ved brutal oppussing. Det er viktig å verne om det bygningshistoriske kilde og dokumentasjonsmateriale som fremdeles finnes bevart. Dessverre i forsvinnende liten grad, selv i bevaringsområder. Det er viktig at dette materiale lever i sitt miljø og bidrar til et siste drag av autenticitet i et antikvarisk og historisk viktig område i Larvik. Fortidsminneforeningen ser med bekymring på enkelte trekk ved de store utbyggingsplaner som nå forventes på Langestrand og vil sterkt prioritere oppfølging av utviklingen i dette området.